

REFORMÁTUS KÁNTOR

— Szerkeszti: Bódiss Tamás és Dávid István —

Konferencia Medgyesi Pálról

A magyar nyelvű *Praxis pietatis* megjelenésének 370. évfordulóján, 2006. nov. 17–18. közt a Debreceni Református Kollégium Kistanácstermében (a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvényeként) tudományos konferenciát tartottak a Reformációkutató és Kora Újkori Művelődéstörténeti Műhely (Debreceni Egyetem), a Református Művelődés- és Iskolatörténeti Kutatóintézet (Tiszántúli Református Egyházkerület) és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem szervezésében. A konferencia programja a következő volt:

2006. november 17. (péntek) 14h — Megnyitó: Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke és Fazakas Sándor, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora. Köszöntő: Bitskey István, a Reformációkutató és Kora Újkori Művelődéstörténeti Műhely (DE) vezetője.

I. *A Medgyesi-életmű kegyességtörténeti összefüggései és historiográfiája* — Gábor Csilla (Babeş-Bolyai Tudományegyetem): Kegyesség és (inter)konfesszió; Luffy Katalin (BBTE): Medgyesi Pál esete a puritanizmussal.

II. *A prédikáció és az imádság retorikája* — Mikó Gyula (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma): Geleji Katona István retorikai elvei és az udvari prédikáció; Oláh Szabolcs (DE): „Ne maradjunc csak a' tornácban” (Az „egyéni” és a „közösségi” tropológiája. Allegorézis és narratíva Medgyesi Pál prédikációiban); Fazakas Gergely (DE): „nagy tisztelettel térdepeljél le [...], s könyörögj” — Medgyesi Pál és az imádság performálása a kora újkorban; A. Molnár Ferenc (DE): Medgyesi Pál nyelvhasználatának néhány kérdése.

Este 6 órakor a díszteremben *déleesti istentisztelet* (vesperás) — protestáns szertartás volt Medgyesi korából. A liturgiát vezette: Fekete Csaba. Közreműködött a Musica Sacra Énekegyüttes (Debreceni Egyetem Konzervatóriuma).

2006. november 18. (szombat) 9 órától:

III. *Fordítási és terminológiai kérdések* — Fekete Csaba (Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár): Praxis praxisa, avagy fordító puritánság Medgyesi nyelve alapján; Petróczi Éva (Károli Gáspár Református Egyetem): „Régi bort új tömlőbe” — néhány új szempont Medgyesi Pál Baylyfordításának vizsgálatához; Bartók István (MTA Irodalomtudományi Intézet): Terminusok és szakkifejezések. Medgyesi Pál és a magyar tudományos műnyelv; Tóth Stella (Miskolci Egyetem): „A melly pedig Abba atya név alatt vagon, jobbrészént Elnathan Parré”.

IV. *Egyház és társadalom* — Vargáné Balogh Judit (Miskolci Egyetem): Az erdélyi társadalmi közeg hatása Medgyesi Pál témaválasztásaira; Szabadi István (Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltár): Medgyesi Pál az egyházkormányzatról.

Délután 1 órától:

V. *Hatástörténeti kérdések — kora újkori olvasói magatartások (1.)* — Fekete Károly (DRHE): A Lelki Ábécé katechetikai jelentősége; Szigeti Jenő (ME): A Praxis pietatis és a puritán irodalom XVIII–XIX. századi utóélete; Győri L. János (DRKG): Drégelypalánki János és a Praxis pietatis.

VI. *Hatástörténeti kérdések — kora újkori olvasói magatartások (2.)* — Tóth Zsombor (BBTE): Usus doctrinae: Cserei Mihály 1712-es Praxis pietatis-olvasata; Pesti Brigitta (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Medgyesi Pál és a puritán olvasóközönség.

A zárszót Imre Mihály (Debreceni Egyetem) mondta. A konferencia ideje alatt kiállítást rendeztek a Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár Medgyesi-köteteiből.

A konferencia támogatói: Tiszántúli Református Egyházkerület, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, az OTKA TS 049863 számú pályázata, Országos Református Tanáregyesület, Debreceni Akadémiai Bizottság.

A 2006. november 17-i vesperás rendje:

Aperies, 6. tónusú doxológiával (Huszár Gál 1574 szerint) + gyülekezet: Uram Isten, siess! (református énekeskönyv 151.)

Zsoltározás: Jöjj el, Úr Isten (4. tónus) + 112. zsoltár: Boldog az férjfi (Öreg graduál), Régen, elmúlt időkben (1. tónus) + 115. genfi zsoltár (Nem nekünk, Uram), Uralkodó Úr Isten (6. tónus) + 146. zsoltár: Dicsérjed én lelköm (Kálmáncsai graduál), Mutasd meg, Uram Isten (8. tónus) + 113. genfi zsoltár (Az Urat, ti ő szolgálai) — gyülekezettel, Vigyázzatok, keresztyének! (2. tónus) + 4. zsoltár: Hallgass meg (Kálmáncsai graduál). Minden antifóna az Öreg graduálból vétetett.

Bibliolvasás, Medgyesi prédikációja

Responzorium: Ó, bódog Szent Háromság (Öreg graduál)

Himnusz (gregorián dallamával az Öreg graduálból): Új világosság jelenék (szövege a Kálmáncsai graduálból)

Verzikulus (dallamformulája az Isztambuli antifónale szerint): Áldott az, ki jött az Úrnak nevében ... (szövege a Kálmáncsai graduálból)

Magnificat (szövege és antifónája Huszár Gál szerint): Szűz Máriának dicséretivel

Imádság (Medgyesi), *Miatyánk*, *Ároni áldás*

Benedicamus (dallama Huszár Gál szerint, szövege a Kálmáncsai graduálból): Felmagasztaljuk az felséges mindenható Úr Istent ...

Gyülekezeti ének: Ti keresztyének dicsérjétek Istent (Bornemisza énekeskönyvéből, a református énekeskönyv szerint)